IT-TIELET HADD MATUL IS-SENA (2018) IZ-ZMIEN LI JIDDOMINANA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 20 January 2018

Din
hija il- Liturgija tat-Tielet Hadd matul is-Sena (2018) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Il-Litur!ija
tal-Kelma tat-Tielet &add Matul is-Sena se tkellimna dwar i|-|mien. Illum il-bniedem m’g'andekx g'alfejn twissih jew twiddbu fuq i|-|mien, almenu fejn jid'lu l-'wejje! tad-dinja! Il-bniedem sar ossessjonat bi|-|mien, bil-'in dejjem g'addej. I|-|mien sar toqol,
b’wi l-arlo!! donnu jrid jinkina, donnu l-argu|in, l-g'assies ta’ fuqna li jfaqqag'lna l-frosta kull meta nitlajjaw xi ftit.

Bil-progress
kollu tal-bniedem, bit-teknolo!ija li f’sekonda tag'millu dak li kien je'odlu jum s'i' biex jag'mlu qabel, xorta wa'da l-'ajja saret !ennata, mg'a!!la wisq, anzi tellieqa kontra l-'in u donnu li dak l-imbierek arlo!! ji!ri iktar minn kul'add. Staqsu lill-mara, li barra li tmur ta'dem daqs ra!el, trid issajjar, tnaddaf, titfa’ l-'asla fil-magna... “Stress” saret kelma li kul'add jaf xi tfisser.

I|-“|mien”
huwa 'olqien tal-mewt. Fejn m’hemmx mewt m’hemmx |mien; hemm l-eternità fejn i|-|mien ji!i maqtul, g'ax kollox hu bla tmiem. Allura, billi da'let il-mewt fl-esperjenza tal-bniedem, il-'ajja g'andha tmiem fuq din l-art u saret qisha sufarell kollu storbju li jin'araq f’qasir i|-|mien. Dari, l-bniedem kien inqas konxju ta’ dan

g'ax kien isib il-'in jag'mel kollox bil-kwiet, ming'ajr g'a!la, kollox bit-temp
tieg'u... u l-mara tpo!!i l-borma fuq l-ispiritiera minn kmieni u g'andha sa
nofs in-nhar ittekktek. G'alhekk
il-bniedem kien ja'seb iktar. Kien iktar
spiritwali waqt li llum hu iktar mekkaniku, skorfina f’magna enormi li
jg'idulha “ekonomija”. Dan qed ji!ri
mad-dinja kollha.

Bl-!iri
u l-ferne|ija kollha tieg'u, il-bniedem jaf li fl-a''ar mill-a''ar se j'alli
kollox warajh, biex ikomplu jit'abtu b'alu u iktar minnu dawk li g'ad iridu
ji!u. X’!enn! Tant ta'bit g'all-'wejje! li jg'addu, biex
imbag'ad tkaxkir is-sieq u n'allu g'all-g'ada dak li kapa i jiskon!ra |-|mien,
dak li jista’ jakkwistalna l-eternità, &ajja bla tmiem, g'al dejjem. Il-bniedem ji!ri wara r-ri' bla ma jista’
jaqbdu u jikkontrollah. Imma hemm Wie'ed
li reba' i|-|mien g'ax reba' il-mewt u dan hu esù ta’ Nazaret, il-Kristu,
il-Mibg'ut mill-Missier f’din il-pjaneta mi!nuna u aljenata. Min ja'raq il-'in, i|-|mien, ji!ri warajH
biex jiskopriH, jag'rfu u jsir jafu personalment... dan ikun sab is-sens ta’
kollox.

Dijo!ene
kien filosofu Grieg pagan, imma g'aref sew.
Waqt li madwaru n-nies kul'add alenija iffissati f’dak li jkunu qed
jag'mlu, hu telaq kollox, sab tank u mar jg'ix fih. Induna li fil-fatt il-bniedem ftit g'andu
b|onnijiet. &afna affarijiet |iedhom hu
biex tg'abba b’toqol immens li ming'alih kien se j'affiflu l-'ajja. Kellu drawwa li f’nofs in-nhar, fl-eqqel
tad-dawl, kien jixg'el fanal u jo'ro! idur mal-belt, donnu qed jg'arrex g'al xi
'a!a. In-nies kienet titbissem g'ax kemm
kemm ma kinux ja'sbu li hu mi!nun. Kienu
jg'idulu: “Dijoegene, x’int tfittex bil-fanal mixg'ul f’nofs in-nhar?” U kien iwie!eb: “Qed
infittex bniedem; imma
kemm hu diffi li ssib wie'ed!” Kien qed
ifittex xi 'add li kien daqshekk mo''u f’loku li kien kapa i jinduna b’dak li
hu tassew importanti fil-'ajja.

L-Ewwel
Qari

L-istorja
tal-Profeta ona !ennitna minn mindu konna |g'ar. Kemm pin!ejna stampi ta’ ona u l-'uta kbira,
kbira! Hi storja mimlija g'erf. Mhix xi “fairy tale”. Kull wie'ed minnha jiltaqa’ mal-'uta li
tie'du fejn irid Alla, wara li g'al |mien twil inkunu tbeg'edna minnu. Il-bniedem jixxennaq biex jag'mel lilu nnifsu
alla tal-Istorja tieg'u, imma hu mhux Alla.
F’xi 'in ti!i l-'uta, ta't forma jew o'ra, li tibilg'u u !!orru,
g'all-!id tieg'u, lejn ir-Rieda ta’ Alla l-veru.

Imma
l-verità prin ipali tar-rakkont hi li hemm salvazzjoni g'al kull ma'luqa, u
mhux g'all-poplu Lhudi biss, kif kienu ja'sbu dawn. Niniveh, Mosul tal-lum fl-Iraq, kienet belt
enormi g'al dak i|-|mien. Belt pagana. I|rael kien il-poplu ta’ Alla, imma l-Mulej
kien jimpurtah minn Niniveh wkoll, anke jekk din, b'ala l-kapitali tal-Imperu
tal-Assirja, 'afna drabi kienet theddida enormi g'all-poplu mag'|ul tieg'u.
Mhux biss ried isalvaha, imma ried jag'mel dan b’ur!enza, g'ax i|-|mien kien
qed jag'fas. Erbg'in jum u Niniveh issir
'erba!

Dan hu
tassew i|-|mien li jg'odd, u mhux li ni!!ennu biex in'axxnu l-“account”
il-bank! Erbg'in jum, u jien u int
jista’ jkun li ninqerdu. Fuq dan ma
na'sbux. Kollox hu prekarju; ma tista’
ta'lef fuq xejn. Illum hawn, u g'ada...

Niniveh
tibqa’ mfakkra b'ala l-belt li emmnet lill-profeta li ntbag'tilha fl-a''ar
mument. Din hi r-reb'a fuq i|-|mien u
l-kisba tal-eternità.

Qari
mill-Ktieb tal-Profeta ona. 3, 1-5, 10

U
l-kelma tal-Mulej g'at-tieni darba waslet lil ona u qallu: "Qum, mur
f'Ninwè, il-belt il-kbira, u xandrilha li ng'idlek jien." U ona qam
u mar f'Ninwè kif qallu l-Mulej. Issa Ninwè kienet belt kbira g'all-a''ar, trid
tlitt ijiem biex timxiha.   ona,
kif da'al il-belt, beda !urnata mixi, ixandar u jg'id: "Erbg'in jum ie'or,
u Ninwè ssir 'erba!"

In-nies
ta' Ninwè emmnu f'Alla, nedew sawma u libsu x-xkejjer, mill-kbir sa|-|g'ir. U Alla ra
x'g'amlu, kif re!g'u lura minn triqthom il-'a|ina. U Alla ra!a' bdielu mid-deni
li qal li kien se jag'mlilhom, u ma g'amlux.

Salm
Responsorjali

Is-Salmista
ta’ dan is-Salm huwa bniedem li g'araf li |-|mien kien misluf lilu biex jinqeda
bih 'alli jag'raf il-verità ta’ kollox, jag'raf il-Misteru l-Kbir: minn fejn
!ie; fejn kien sejjer; min 'alaq kollox; g'aliex hawn hu hawn, jie'u n-nifs u
jg'ix, u mhux 'addie'or floku; x’sens
g'andu dan kollu? Huwa l-bniedem li u|a
tajjeb i|-|mien, u t-tfittxija tieg'u 'aditu g'and Alla, l-g'ajn ta’ kollox, li
hu M'abba. Dan hu l-po|ittivi|mu ta’ min
jemmen f’Alla: g'ax kollox hu ma'luq mill-Im'abba, u l-Im'abba hi l-iktar qawwa
setag'na li te|isti u li hi qeg'da tmexxi l-Istorja li 'afna drabi ma
tinftiehemx.

Il-bniedem
jinsab f’mixja, imma hemm diversi toroq u wa'da biss hi li tie'dok lejn
l-eternità. G'alhekk is-Salm jokrob lil
Alla biex jurina t-triq il-vera 'alli ma nkunux boloh u na'lu |-|mien li qed
jinag'talna darba u daqshekk. Min se
jimxi t-triq ta’ Alla jekk mhux min g'araf lilu nnifsu u skopra li hu mhu xejn
u li hu ta’ min jit'assru u j'enn g'alih?
Huwa dan li jitlob il-&niena ming'and Alla waqt li l-o'rajn, fis-suppervja
tag'hom, jid'ku, u jkomplu jibnu l-kastelli tag'hom tad-du''an.

Ritornell: Triqatek, Mulej, urini.

Salm
25

Triqatek, Mulej, g'arrafni,

il-mog'dijiet tieg'ek g'allimni.

Mexxini fis-sewwa tieg'ek u g'allimni,

g'ax int Alla tas-salvazzjoni tieg'i.

Ftakar fil-'niena u t-tjieba tieg'ek,

g'ax huma minn dejjem, Mulej.

Tiftakarx fil-'tijiet u d-dnubiet ta'
|g'o|iti:

inti tajjeb, Mulej; ftakar fija skond
it-tjieba tieg'ek.

Tajjeb u sewwa l-Mulej;

g'alhekk juri triqtu lill-'atja.

Imexxi l-imsejkna fis-sewwa,

jg'allem lill-fqajrin it-triq tieg'u.

It-Tieni Qari

Iktar minn Dijo!ene, Pawlu kien ixxurtjat g'ax id-Dawl
!ie jiltaqa’ mieg'u. Hu fettex id-Dawl,
veru, imma fettxu fil-Li!i, fl-isforzi tieg'u, fil-kapa ità tal-bniedem. Dan b'al meta wie'ed irid jitla skyscraper
enormi ta’ ’l fuq minn mitt sular, bit-tara!.
Dan hu t-ta'bit tal-bniedem, tal-Fari|ej u ta’ Pawlu. Imma Pawlu, u kull Nisrani veru, skopra li
hemm mod ie'or: il-“lift”! Il-“lift”
huwa l-Grazzja ta’ Alla. Il-Grazzja hija
li Alla ji!i jiltaqa’ mal-bniedem u jag'tih b’rigal gratis, b’xejn, bla ma jist'oqlu,
bla ma g'andu g'alfejn jisforza, l-g'arfien tal-Misteru ta’ Kristu li hu
l-Im'abba ta’ Alla.

Santa Tere|ina tal-Bambin esù g'andha
rakkont 'elu mmens dwar l-inutilità tal-isforzi tal-bniedem u l-“kollox”
tal-Grazzja. Hi kienet g'addejja minn
kri|i fil-kunvent g'ax kienet qed tit'abat wisq biex tag'raf dejjem iktar
l-Im'abba ta’ esù g'aliha, murija l-iktar fil-Misteru tal-G'id. Meta dan kollu kien sar ossessjoni g'aliha,
darba 'olmot 'olma. Rat lilha nnifisha
b'al tifla kejkna quddiem tara! enormi li ma jispi a qatt u li kull tar!a
kienet ikbar minn sular. Dan it-tara!
kien jie'u g'al xi post meravilju| imdawwal b’dija tal-g'a!eb minn fejn kien
jinstema’ kant ta’ 'lewwa bla qies. Kemm xtaqet titla’ s’hemm dik
it-tifla! Fil-'olm ratha tit'abat u
tit'abat biex tixxabbat mal-ewwel tar!a, imma kollu ta’ xejn. Il-!enb tat-tar!a
kien lixx 'afna… u din kienet g'adha l-ewwel tar!a. Meta qatg'et qalbha, it-tifla po!!iet bilqeg'da
fl-art u bdiet tibki kemm tifla'. Imma

dak il-'in stess, sabet ru'ha merfug'a fil-keffa ta’ id kbira u setag'na li
!arritha b’g'a!la ’il fuq ’il fuq u waslitha f’kemm trod salib f’dak il-post
tal-g'a!eb.

Meta qamet, Tere|ina ndunat li l-Mulej kien kellimha,
u qalbha mtliet bil-fer' g'ax inteb'et li jekk g'all-bniedem ma jistax ikun,
imma g'al Alla, iva, g'al Alla kollox jista’ jkun. Il-Qdusija hi Grazzja minn Alla u mhux xi
opra tal-bniedem. G'al din il-Grazzja
g'andna nitolbu bla waqfien: il-Grazzja li nsiru qaddisin, 'ielsa, imfejqa minn
!ewwa u mimlijin im'abba g'al kul'add.
Tant hi kbira l-Grazzja li tag'tina lil Kristu adult jg'ammar fina, li
Pawlu jg'id li min g'andu mara qisu m’g'andux, min hu sinjur qisu mhux, g'ax
l-g'ana ta’ !ewwa jg'ammex g'al kollox dak ta’ barra.

Qari
mill-Ewwel Ittra ta’ San Pawl Appostlu lill-Korintin. 7, 29-31

Dan ng'idilkom,
'uti: i|-|mien qsar. &a jkunu, mela, dawk li g'andhom mara, b'allikieku ma
g'andhomx; dawk li
jibku, b'allikieku ma jibkux; dawk li jifir'u, b'allikieku ma jifir'ux; dawk li
jixtru, b'allikieku ma g'andhom xejn; dawk
li jgawdu d-dinja, b'allikieku ma jgawduhiex; g'ax is-sura ta' din id-dinja
g'ad tg'addi!

Evan!elju

San
Pawl qal li |-|mien qsar, waqt li esù jibda l-missjoni tieg'U bil-kliem
“I|-|mien huwa mitmum.” (v. 15).
Importanti |-|mien la qed ng'ixu fl-ekonomija tal-mewt. Il-Missier ried li a'na nag'mlu esperjenza
meravilju|a tal-&ajja, darba biss, fuq din l-art. A'na konna f’mo'' il-Mulej minn qabel
il-'olqien tad-dinja biex ninqdew bi|-|mien misluf lilna, b’din il-&ajja, 'alli
ng'arfuH, in'obbuH, naqduH u mmorru ngawduH g'al dejjem f’imkien fejn jispi a
|-|mien g'ax kollox hu etern.

Kristu
jg'addi jsejja' l-ewwel dixxipli. Santu
Wistin jg'id: “&arisni Mulej, li ma jkollix dik l-isfortuna li Int tg'addi minn
quddiemi u jien ma nindunax bik!” Kristu
qieg'ed isejja' b'alissa. Hu g'andu b|onn il-!isem tag'na biex ikun jista’

jibni s-Saltna tieg'U fuq din l-art, b'alma darba kellu b|onn il-!isem
tal-Ver!ni Marija biex ikun jista’ jie'u !isem b'al tag'na.

Huwa
jsejja' bnedmin b'alna, forsi lilna, biex jimlihom bl-Ispirtu tieg'u. Huwa dan li jag'mel lill-bniedem kapa i
jitlaq kollox, ibiddel 'ajtu u jimxi wara l-Img'allem. Sal-lum stess, nies i'allu xog'olhom, i'allu
djarhom, i'allu familjari, 'bieb u l-ambjent g'a|i| g'alihom, biex jimxu wara
l-Img'allem, imur fejn imur. U hawn mhux
qed nalludi g'all-qassisin, patrijiet u sorijiet biss, imma wkoll nies
tal-familja b'alna u |g'a|ag'.

Iktar
minn darba, dan il-Van!elu se ju|a l-kelma “minnufih”. M’hemmx telf ta’ |mien. I|-|mien hu
mitmum. Waslet is-sieg'a. “i|-|iemel tieg'i 'erqan biex jitlaq,” kiteb
wie'ed poeta, “u jien se mmur nikseb saltnati!”
L-esperjenza ta’ esù Kristu hi l-ikbar u l-isba' esperjenza li wie'ed jista’
jag'mel, u 'afna |g'a|ag' dan qeg'din jiskopruh, mimlijin 'e!!a biex ikunu
parti minn Knisja dida li qeg'da titlesta g'al |minijiet !odda.

Versett:
Hallelujah. Is-Saltna ta’ Alla qorbot:
emmnu fil-Bxara t-Tajba. Hallelujah.

Qari
mill-Evan!elju taq’ San Mark. 1, 14-20

Wara
li arrestaw lil wanni, esù mar il-Galilija jxandar l-Evan!elju ta'
Alla u jg'id: "I|-|mien huwa mitmum, u s-Saltna ta' Alla waslet;
indmu u emmnu fl-Evan!elju."

Waqt li kien g'addej ma' xatt il-ba'ar
tal-Galilija, lema' lil Xmun u 'l 'uh Indrì qeg'din ikalaw ix-xbiek fil-ba'ar,
g'ax kienu sajjieda. U esù qalilhom: "Ejjew warajja, u nag'mel
minnkom sajjieda tal-bnedmin." U minnufih telqu x-xbiek, u
marru warajh.

Wara li mexa ftit ie'or ra lil akbu
ta' {ebedew u lil 'uh wanni fid-dg'ajsa qeg'din isewwu x-xbiek, u
minnufih sejj'ilhom. U huma telqu lil missierhom {ebedew fid-dg'ajsa
mal-lavranti, u marru warajh.